

***Amaranthus retroflexus* L.**

[1753, Sp. Pl. 2: 991] $2n = 34$

Làmina: THOMÉ, OTTO WILHELM

NOMS POPULARS

Alemanys: Zurückgebogener Amarant, Rauhhaariger Amarant

Anglès: Red-root Pigweed

Armeni: Հավակաւար հասկալիք

Català: Marxant Gros

Finlandès: Viherrevonhätä

Gal·lès: Blodyn amor

Holandès: Papegaaienkruid

Hongarès: Szörös disznóparéj

Japonès: アオゲイトウ

Mexicà: Quelite quintonil

Polonès: Szarłat szorstki

Portuguès: Carurú-gigante, Moncos-de-Peru

Serbi: Штир

Txec: Laskavec ohnutý

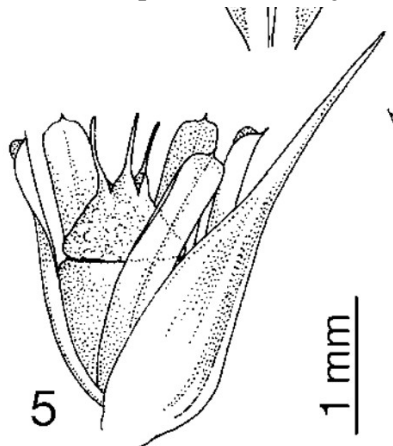
Ucrainès: Щириця загнута

Xinès: 反枝苋

DESCRIPCIÓ BOTÀNICA

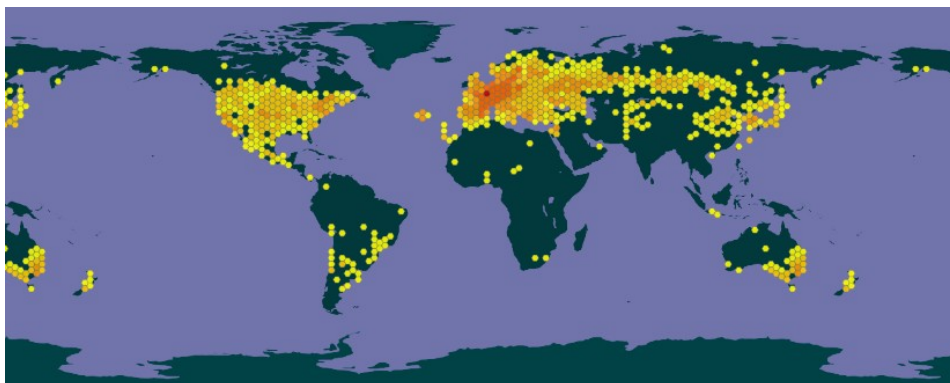
Planta anual de 20-80 cm (màxim de 3 m), pubescent, amb tija erecta, robusta, poc ramificada. Fulles de color verd pàl·lid, romboide-ovades de fins a 15 × 5 cm, però normalment de 2-10 × 1-5 cm. Flors verdoses imperceptiblement atenuades, agrupades en espigues gruixudes, axil·lars i en panícula terminal no frondosa compacta, essent l'espiga terminal una mica més llarga. Bràctees espinoses, de 4-6 mm, amb una vena dorsal pàl·lida, el doble de llarga que el periant, que té 5 tèpals lineals-espatulats, de 2-3 mm. 5 estams. Fruit en càpsula ovoide, d'uns 2 mm, sobrepassant el periant, obert al través. Llavors d'1.2 mm de diàmetre.

La família de les Amarantàcies es distingeix per tenir flors sense corol·la, superovàriques, amb el periant format per sèpals separats, tiges sense nusos marcats, fulles sense estípules, flors amb pocs estams, càpsula obrint-se en secció transversal, flors amb 3 bràctees i sèpals escariosos llisos. Dins el gènere, tot i poder ser una planta robusta, cal tenir en compte que és anual, cosa que és concomitant amb el fet que resulta fàcil arrencar-la. Pertany al grup d'espècies amb flors amb 5 estams, fulles sense espines i espiga terminal més llarga que les laterals. Té els fruits en pixidi o càpsula que s'obre per dalt, inflorescència terminal robusta verdosa, flors pentàmeres, planta no de jardí sinó espontània, la majoria dels tèpals linear-espatulats i majors que el fruit, tija pilosa a la zona superior.

detall de la flor d'*Amaranthus retroflexus*, segons Flor Iberica

HÀBITAT I DISTRIBUCIÓ GEOGRÀFICA

Amaranthus retroflexus al món, segons GBIF

Espècie ruderal invasora a bona part del món, originària de l'Amèrica tropical.

POSSIBLE TOXICITAT

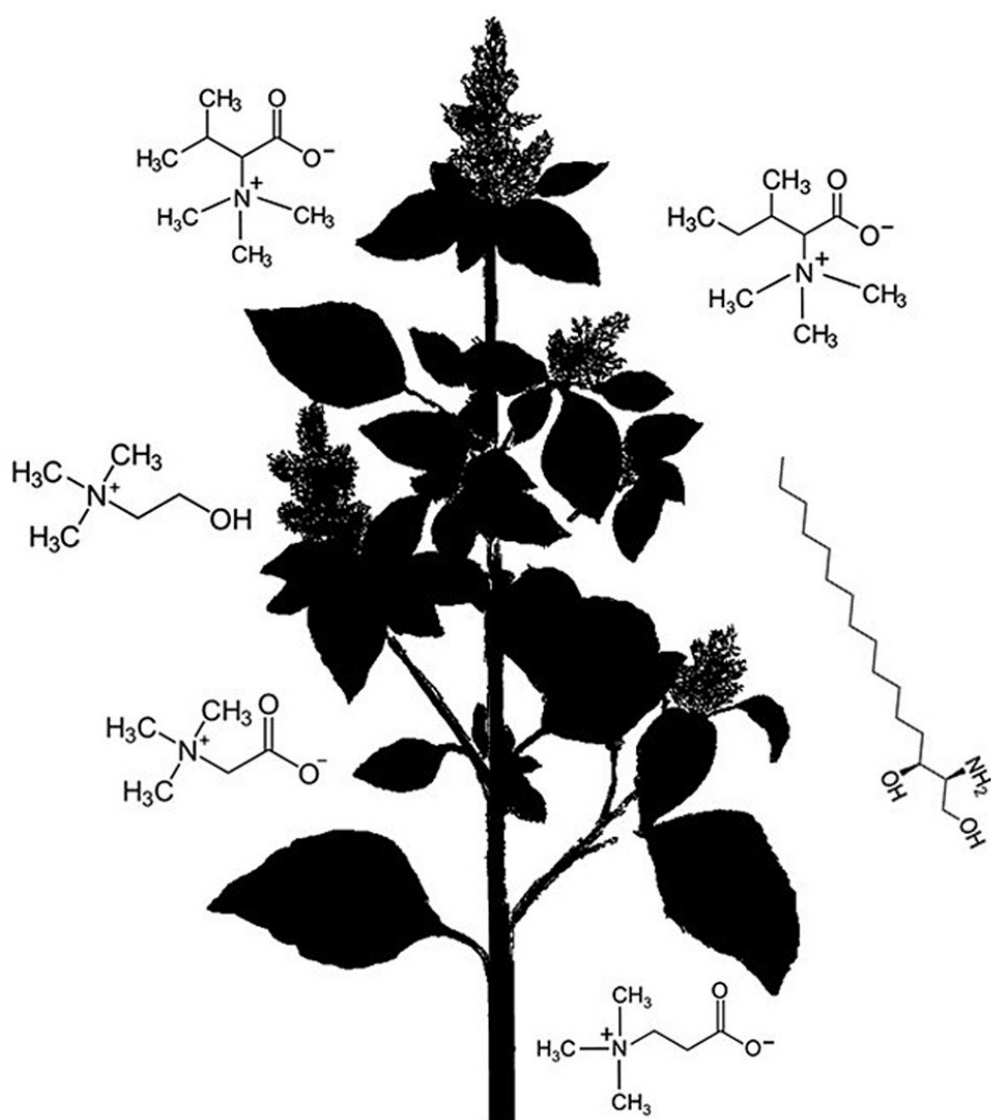
El bestiar que en menja pot morir per fallada renal. El pol·len pot provocar al·lèrgia a algunes persones. Com a verdura no convé als infants per sota dels 4 anys, ja que els podria desencadenar cianosis per metahemoglobinèmia. Podria acumular l'isòtop radioactiu Cesi-137 i d'altres elements tòxics del sòl.

USOS

- diarrees
- dismenorrea
- farina de les llavors o les mateixes llavors torrades o triturades
- fulles cuites com a verdura, o cues en amanides
- grip
- hemorràgies internes
- mal de queixal
- melenes (hemorràgies intestinals)
- menorràgia
- sabó
- 'Thoran' (plat típic de l'Índia): fulles de la planta + coco ratllat + pebrot + all + cúrcuma
- tint

PRINCIPIS ACTIUS

- àcid oxàlic
- Calci
- compostos amb amonis quaternaris
- Ferro
- Fòsfor
- iso-leucina-betaïna
- proteïna
- valina-betaïna
- vitamina A
- vitamina C

alguns compostos amb amonis quaternaris de l' *Amaranthus retroflexus*